

ที่พูดกันบ่อยๆ ว่า
ต้องชนะจิตใจ
หรือ “Win Hearts and Minds” นั้น
คืออะไร ? และต้องทำอย่างไร ?
พันเอก สุทัศน์ จารุมณี รอง ผบ.ฉก.ยะลา

“คู่มือผู้บังคับหน่วยทหารขนาดเล็กในการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ” (Small Unit Leaders’ Guide to Counterinsurgency) นาวิกโยธินสหรัฐอเมริกา ปี ๒๕๔๙ ซึ่งอ้างอิงจาก หลักนิยมใหม่ล่าสุดคือ FM 3-24 (The U.S. Army, Marine Corps Counterinsurgency Field Manual) ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า

การเอาชนะจิตใจประชาชน ตามที่ถือกันว่าเป็นเป้าหมายหลักของการป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบนั้น เป็นสถานะที่ไม่อาจบรรลุได้อย่างสมบูรณ์ เป็นแต่เพียงความพยายามทั้งปวง เพื่อให้ได้มาซึ่งการสนับสนุนจากประชาชน เท่านั้น และในการต่อสู้เพื่อเอาชนะจิตใจดังกล่าวนี้ ต้องทำด้วยความพยายาม “ผนึกพลังสนับสนุน” จากประชาชน (Mobilizing the Populace) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องด้วยจิต และใจของประชาชน หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการ “บริหารจัดการกระบวนการรับรู้” (Perception management) ของประชาชนนั่นเอง

การบริหารจัดการกระบวนการรับรู้ ในมิติของ “จิต” (Mind dimension) หมายถึงการโน้มน้าวประชาชนให้เห็นว่า ฝ่ายเรา (กำลังและเจ้าหน้าที่ของรัฐ) จะต้องเป็นฝ่ายชนะ หรือประสบความสำเร็จ อย่าง

แน่นอน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้นำชุมชนที่ยังลังเล ต้องตัดสินใจเลือกเข้าข้าง (ที่จะชนะ) ขณะเดียวกัน เป็นการป้องปราม ผู้ที่กำลังคิดจะเข้าข้าง หรือสนับสนุนฝ่ายตรงข้าม ให้เลิกความคิดนั้น ทั้งนี้โดยการกระทำที่แสดงให้เห็นว่า

- ฝ่ายเรายืนหยัดต่อสู้จนกว่าจะบรรลุเป้าหมาย
- ฝ่ายเรามีอำนาจหน้าที่โดยชอบธรรม และเชื่อถือได้เสมอ
- ฝ่ายเราและผู้ที่ยืนยันฝ่ายเรา มีความเหนือกว่าฝ่ายก่อความไม่สงบทุกกรณี เช่น มีความสามารถในการปรากฏกำลังได้ทุกพื้นที่ และคุ้มครองประชาชนได้อย่างสม่ำเสมอ ควบคู่กับความสำเร็จในการติดตาม/จับกุม/ดำเนินคดีต่อผู้นำขบวนการ และสามารถเอาชนะการปฏิบัติของผู้ก่อความไม่สงบ ได้อย่างต่อเนื่อง ครั้งแล้วครั้งเล่า เช่นนี้ ย่อมทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อฝ่ายเรามากขึ้นตามลำดับ แต่ทั้งนี้ การปฏิบัติทั้งปวงต้องยึดถือหลักคุณธรรม และทำด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยระมัดระวัง ไม่ให้เกิดข้อกังขา หรือมีจุดต่างพร้อย เป็นอันขาด

การบริหารจัดการกระบวนการรับรู้ ในมิติของ “ใจ” (Heart dimension) หมายถึงการโน้มน้าวประชาชนให้เชื่อว่า **ชัยชนะ** ของฝ่ายเรา คือ ความสำเร็จ ในการปกป้อง/รักษา **ประโยชน์สุข** ของเขา ดำเนินการโดย สร้างความรู้สึกให้ตระหนักรู้ว่า อะไรคือ “ประโยชน์สุขร่วมกัน” ในระหว่างประชาชน และอะไรคือ “ความสำเร็จร่วมกัน” ระหว่างประชาชนกับกำลัง/เจ้าหน้าที่รัฐ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในความสำเร็จ เช่น การมอบหมายให้ผู้นำชุมชน เป็นผู้ดำเนินโครงการพัฒนาและช่วยเหลือประชาชน โดยกำลัง/เจ้าหน้าที่รัฐ ให้การสนับสนุนในส่วนที่จำเป็น เช่นนี้ ย่อมทำให้ประชาชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีส่วนได้/เสีย ในความสำเร็จ/ล้มเหลว ของโครงการเหล่านั้น

ความเห็นเพิ่มเติมของผู้แปล :

“จิต” เป็นมิติที่เกี่ยวข้องกับ “ความคิด” เป็นหลัก ซึ่งเราต้อง “ทำ” เพื่อ “แสดง” ให้เห็นก่อน เขาจึงจะคิดตามหลักเหตุและผล แล้ว คาดการณ์ได้เองว่า ใครควรจะเป็นฝ่ายชนะ แล้วตัดสินใจได้เองว่า จะเลือก ข้างใด มิตินี้ จึงค่อนข้างจะเป็นงานการทหาร คือ ทำหรือแสดงให้รู้ก่อนว่า มีกำปั้นเหล็ก (Iron Fist)

“ใจ” เป็นมิติที่เกี่ยวข้องกับ “ความรู้สึก” เป็นหลัก ซึ่งเราต้อง ขวนให้เขาสัมผัส/จับต้องด้วยตัวเองให้ได้ ถึงความสำเร็จ ซึ่งต้องมาจากการ ทำงานร่วมกัน แล้วตระหนักได้เองว่า ชัยชนะของฝ่ายเรา คือประโยชน์สุข ของเขาเอง มิตินี้ จึงค่อนข้างจะเป็นงานการเมือง คือเวลาสัมผัส ให้รู้สึกนุ่ม ด้วยถุงมือกำมะหยี่ (Velvet Glove)

หมายเหตุของผู้แปล : ในภาษาอังกฤษ คำว่า “จิต” และ “ใจ” มีความหมายต่างกันชัดเจน แต่ในภาษาไทย อธิบายความแตกต่างได้ ยาก ในบางกรณี สองคำนี้มีความหมายใกล้เคียง จนเกือบเหมือนกัน ใน การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบยุคใหม่ หรือที่เรียกว่า “สงครามท่ามกลางประชาชน” นี้ การใช้บรรดา “วาทะกรรม” ทั้งหลาย ควรทำความเข้าใจความหมายที่ถูกต้อง และใช้ให้ตรงกัน เพราะมีอยู่ไม่ น้อย ที่ดูเหมือนจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของหลักนิยมไปแล้ว และกำลังจะมี ใหม่ๆ ตามมาอีกเป็นจำนวนมาก

วาทะกรรม ที่ใช้กันใน ปปส. ยุคใหม่นั้น “ยิ่งพูดก็ยิ่งไข – พูดอีก ก็ถูกอีก” แม้ว่ามีจำนวนไม่น้อย ที่อยู่ในรูปของ “ปฏิหารศน์” หรือ Para- dox คือ ขวนให้คิดในทางตรงกันข้าม ซึ่งเป็นความจริงเฉพาะกรณีเท่านั้น เช่น “ยิ่งเร่งก็ยิ่งช้า” หรือ “ยิ่งป้องกันยิ่งอันตราย” เป็นต้น ทำให้ใครๆ ก็

- การฝึกทักษะเพื่อปรับเปลี่ยนและพลิกแพลงเพื่อเอาชนะ •

สามารถพูด หรือคิดวาทะกรรมใหม่ๆ ขึ้นมาได้ ซึ่งก็จะ “ใช้แล้วก็ใช้อีก”
ไม่มีผิดเลย

แต่อย่าให้เหมือน ไก่โต้งริมรั้ว ที่โก่งคอขันทุกเช้า แล้วเข้าใจเอา
เองว่า “เป็นเพราะเสียงที่ข้าขัน ดวงตะวันจึงเยียมฟ้า”